

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра географії і природознавства

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Географія міст України та світу

Освітня програма «Середня освіта (Географія)»

Спеціальність 014 Середня освіта (Географія)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри Протокол №8 від
“28” лютого 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Ресурсне забезпечення
6. Контактна інформація
7. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Географія міст України та світу
Освітня програма	Середня освіта (Географія)
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Середня освіта (Географія)
Спеціальність	014 Середня освіта
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	Другий/третій
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 24 год. Семінарські заняття – 36 год. Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro/developer/course/view/2827

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета:

є формування у студентів системних знань і розуміння концептуальних основ територіальної організації населення, закономірностей розміщення і розселення міського населення, теорій урбанізації і територіальної рухомості населення, історію і сучасний стан міського населення у світі та в Україні, особливості міського розселення, організацію виробничої і невиробничої сфери як умови розвитку розселення.

Цілі:

- навчити студентів аналізувати територіальну організацію населення;
- вивчити тенденції і фактори зміни розселення і міграційної рухомості населення;
- засвоїти основні прийоми прогнозування змін в територіальній організації населення;
- визначити особливості територіальної організації міського населення у світі, Україні та її регіонах.

Компетентності

- Здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані завдання, педагогічні ситуації та практичні проблеми в професійно-педагогічній діяльності, що передбачають застосування теоретичних положень педагогіки, психології та методики навчання географії, характеризуються комплексністю та невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу у загальному навчальному закладі;
- Здатність бути креативним, генерувати нові ідеї, творчо підходити до розв'язання практичних професійних ситуацій;
- Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, програмне забезпечення та інтегрувати їх в освітнє середовище.

Програмні результати навчання

- Оволодіння методологічними підходами, конкретними методами та прийомами дослідження, які використовуються у процесі географічного вивчення глобальних регіональних та локальних геосистем.
- Знати, розуміти і демонструвати здатність реалізовувати теоретичні й методичні засади навчання географії для виконання освітньої програми у загальноосвітніх навчальних закладах.
- Здатність застосовувати знання професійно-орієнтованих дисциплін у практиці організації навчально-виховного процесу в основній і старшій школі.

3. Структура курсу (зразок)

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Теоретико-методологічні і основи формування географії міст.	Розглянути панівні концепції сутності міст в різних наукових школах. Провідні теоретичні положення географії міст, понятійно-термінологічний апарат. Розвиток наукових знань з географії міст. Методи наукових досліджень міських поселень та їх систем.	Тести та питання.
2.	Місто як провідна форма розселення населення	Розглянути міські утворення. Еволюція в часі. Ієрархія, функції та структура міст. Феномен урбанізації: фактори та особливості. Міські системи розселення: становлення та структура. Регіональні системи міських поселень.	Тести та питання
3.	Економіка міст та розвиток ринкових відносин.	Розглянути економічну базу міст та економічна ефективність розвитку виробництва. Систему зайнятості та міський ринок праці. Промислове виробництво міст та його економічна ефективність. Транспортна інфраструктура міст. Конкурентоздатність міських поселень.	Тести та питання
4.	Районне і міське планування	Розуміти міську політику та районне і міське планування. Земельна рента міських поселень її суспільно-географічне значення. Територіальна організація міст.	Тести та питання
5.	Глобальні міста і розвиток над міських розселень ких утворень світу.	Розглянути глобальні міста: теорія і сучасний стан. Глобальна система міст. Проблеми і перспективи розвитку глобальних міст.	Тести та питання

6.	Урбаністичний простір України у формуванні загального географічних знань учнів.	Міжнародний досвід здійснення міської політики. Європейський контекст. Концепція сталого (збалансованого) міського розвитку України. Планування соціально-економічного та просторового розвитку міст в Україні. Стратегічне планування міського розвитку.	Тести та питання
7.	Місто як культурний феномен.	Поняття культура. Головні критерії типології культур. Відмінності між міською і сільською культурою. Поняття архітектурного стилю. Романський, готичний стиль, ренесанс, барокко, класицизм, ампір. Течії модернізму –авангардизм, конструктивізм, функціоналізм, футуризм, кубізм, експресіонізм.	Тести та питання
8.	Занепадаючі міста світу.	Сутність явища міського занепаду, деградації міста. Фізичний занепад та занепад духовно-культурної сфери міського суспільства. Деурбанізація і контрурбанізація. Розуміти причини занепаду: 1. економічні, екологічні, демографічні. 2. Депопуляція у європейських містах, її наслідки.	Тести та питання
9.	Урбанізація як глобальний соціально-економічний процес. Просторові закономірності урбанізації	3. Аналіз причин занепаду Детройта, Нового Орлеану тощо. 4. Техногенні катастрофи: приклад Чорнобиля. Індустріалізація і зростання міст. Урбанізація в вузькому (як зростання частки міського населення) і в широкому (як багатогранний глобальний соціально-економічний процес) сенсах слова. Феномен урбанізації. Характерні ознаки сучасної урбанізації. Рівні й етапи розвитку урбанізації. Поняття урбанізації території як показник рівня урбанізації. Тенденції урбанізації.	Тести та питання
10.	Сучасні урбаністичні тенденції в світі. Формування «міст майбутнього» (green-city,	Розглянути особливості світових урбанізаційних процесів на сучасному етапі розвитку суспільства. Кількісні зміни міського і сільського населення у світовому розрізі та за регіонами. Тенденції і масштаби урбанізаційних процесів у розвинених країнах і країнах, що розвиваються, регіонально-диференційований розвиток урбанізаційних процесів. Макрополізація світу. Формування	Тести та питання

	smart-city, creative-city тощо). Світові міста (global-city)	агломераційних і надагломераційних утворень (мегалополісів). Перспективи урбанізації.	
11.	Місто в розселенні та територіальній організації господарства (міські агломерації, урбанізовані райони, урбанізовані зони, мегалополіси).	Міста і територіальна організація продуктивних сил. Системний підхід до аналізу місця міст у територіальній організації продуктивних сил. Місто як система у великій системі міст. Проблеми дослідження ієрархічної підпорядкованості міських поселень за їх виробничими зв'язками та місцем в міжселенських системах культурно-побутового обслуговування.	Тести та питання

4. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Система контролю знань здійснюється через: поточний контроль – 50 балів; підсумковий контроль (екзамен) – 50 балів.
---	---

5. Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Поточний контроль	100
Лекція	0
Семінарські заняття	90
Самостійна робота	10
Підсумковий контроль	50
екзамен	50
Разом	100

Методи оцінювання у вигляді таблиці

Вид навчальної роботи	Поточний контроль										
	Лекції 1-11	Семинарське заняття 1	Семинарське заняття 2	Семинарське заняття 3	Семинарське заняття 4	Семинарське заняття 5	Семинарське заняття 6	Семинарське заняття 7	Семинарське заняття 8	Семинарське заняття 9	Самостійна робота
Кількість	0	5	5	5	5	5	2	3	5	5	10

Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	8
Семинарські з-тя	0	5	0	5	0	5	0	5	0	5	0	2	3	5	5			36
Самостійна р-та																	10	10
Всього за тиж-нь	0	5	0	5	0	5	0	5	0	5	0	2	3	5	5	10		100

Поточний контроль

Методи поточного контролю:

- Усний контроль (в ході опитування, бесіди, доповіді, повідомлення на задану тему та ін.);
- Письмовий контроль (виклад матеріалу на задану тему в письмовому вигляді);
- Комбінований контроль;
- Тестовий контроль;
- Презентації

Заохочувальні бали

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Тексти лекцій Питання до тем Тести із тем	https://d-learn.pro/developer/course/view/2827
Література:	
Базова 1. Гладкий О.В., Іщук С.І. Географія міст. Геоурбаністика. Підручник. – К.: ПАЛИВОДА А.В., 2014. – 300 с. 2. Дронова О.Л. Геоурбаністика: навч. посібн. для вищих навч. заклад. – К.: ВПЦ «Київський ун-т», 2014. – 420 с. 4. Йен Гел. Міста для людей. – К.: Основи, 2018. 5. Посацький Б.С. Основи урбаністики. Навч. посібн. – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська Політехніка”, 2010.	
Допоміжна 6. Атлас світу. – Київ: ДНВП “Картографія”, 2010. 7. Генеральний план розвитку м. Львова до 2025 р. – Режим доступу: www.city-adm.lviv.ua 8. Гудзеляк І. І. Географія населення: Навчальний посібник. – Львів: Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2019. 9. Львів. Комплексний атлас / О. Шаблій, С. Матковський, О. Вісьтак та ін. – К.: ДНВП «Картографія», 2012. 10. Назарук М.М. Львів у ХХ столітті. Соціально-екологічний аналіз. – Львів, 2008. 11. Посацький Б.С. Простір міста і міська культура (на зламі ХХ–ХХІ століття): Монографія – Львів: Видавництво Національного університету “Львівська Політехніка”, 2007. 12. Салій І. М. Урбанізація в Україні: соціальний та управлінський аспекти. – К.: Наук. думка, 2005. – 302 с. 13. Україна. Огляд урбанізації. – Міжнародний банк реконструкції та розвитку / Світовий банк, 2015. – 195 с. 14. Урбаністична Україна: в епіцентрі просторових змін: монографія / за ред. К. Мезенцева, Я. Олійника, Н. Мезенцевої. – Київ: Видавництво «Фенікс», 2017. – 438 с.	
Бібліотеки	
1. Івано-Франківська обласна універсальна наукова бібліотека імені І. Франка вулиця В'ячеслава Чорновола, 22, Івано-Франківськ, Івано-	

Франківська область.

2. Наукова бібліотека ПНУ ім. Василя Стефаника вулиця Шевченка, 57, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область

3. Читальний зал центральної міської бібліотеки вулиця Пилипа Орлика, Івано-Франківськ, Івано-Франківська область.

7. Контактна інформація

Кафедра	Назва, адреса, кабінет, телефон, сайт, електронна адреса Кафедра географії та природознавства, вул. Галицька, 201, м. Івано-Франківськ, 76008, кабінет 205, +380964512097, сайт: https://kgip.pnu.edu.ua , електронна адреса kgp@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Доц. Ірина Закутинська
Контактна інформація викладача	Електронна адреса irina.zakutynska@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо
--------------------------	---

	<p>академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»»</p> <p>https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%9D%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7-%E2%84%96627_27.09.2018.pdf.</p> <p>У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.</p> <p>В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»</p> <p>https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2021/02/%D0%9A%D0%BE%D0%B4%D0%B5%D0%BA%D1%81.FR12.pdf</p>
Пропуски занять (відпрацювання)	<p>Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення</p>

	<p>оцінювання успішності студентів ДВНЗ “Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника” (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019)»</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2019/11/PORYADOK-Orhanizatsii-Ta-Provedennia-Otsiniuvannia-Uspishnosti-Studentiv-Prykarpatskoho-Natsionalnoho-Universytetu-Im.-Vasyliya-Stefanyka.pdf</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	До дати проведення останнього семінарського заняття пройти тестування з усіх пропущених контролів і виконати індивідуальне завдання
Невідповідна поведінка під час заняття	
Додаткові бали	
Неформальна освіта	Можливість зарахування. Рекомендовані платформи: Prometheus

Викладач Закутинська І.І.